

Néhány szó a műveltségről

Napjainkban sok vitát okoz a műszaki értelmiségiek egyoldalú műveltsége, olvasottsága. Ha át-nézzük napilapjainkat, úgy találjuk, túl sokat ostorozzák őket. Csak őket. Ez a „csak” azért került a mondat elejére...

Vidéki tanítási gyakorlatról hazaérkező diákokkal beszélgettem nemrégben. Panaszkodtak. Nem azért, mert nem sikerült a „próbatanítás”. Az többé-kevésbé sikeres volt, inkább azért, mert a tanároknak csalódtak. Általános volt az a tapasztalatuk, hogy szakmai kérdéseken kívül nem, igen tudtak velük elbeszélgetni. Ha egy filmről, esetleg színházi előadásról esett szó, a diákokon kívül nem akadt vitaképes. Sajnos, a hospitálási órákon sem láttak olyan pedagógust, aki nemcsak tanított volna, hanem a komplex nevelés értelmében vezette őket. Pontosabban egy néhány éve végzett magyar szakos tanár volt az, aki egy Váci-

vers ürügyén beszélt a huszadik század égető társadalmi és politikai problémáiról, a tudományos technikai fejlődésről, egyszóval arról, ami körül vesz bennünket. (Ő azonban csak egy volt a harminc fős tantestületből.) Mégis, ha a tanárban szóba került ez a fiatal ember, a kollegák egy része jóindulatúan mosolygott, másik része pedig tudomást sem vett oktatási-nevelési elveiről. Minek az a sok duma, mondták, a felére sem figyel az a gyerek. Ha megkérdez, úgy is csak arról, amit a tévében látott. Azt meg mi is láttuk, tudunk hát válaszolni is. Mert a tévét, azt nézték a tanárok is. Persze, csak a főműsort. A jó krimiket, vígjátékokat. Olvasásra nincs idő, színházba nem járnak, mert „ki kell öltözni”, az aktuális politikai kérdésekről meg a heti egyszeri kártyaparti közben, néhány pohár után beszélgetnek. Tanítani a néhány év

alatt már megtanulnak úgy, hogy a szakmai önképzést is másra hagyják. Van persze olyan is közöttük, aki képezi magát, de csak és kizárólag szakmán belül. Ő a bevált módszerek pedagógusa, csak éppen arról feledkezik el, hogy nemcsak tanítani; nevelni is kell.

Nem vitatom, bizonyára van némi diákos túlzás ezekben a mondatokban. Mégis, észre kell venni a humán műveltségük szakmai barbárságát is.

Nemcsak a mérnökök, a fizikusok, a vegyészek között akad „palléroztatlan elme”. A vád nemcsak őket érinti. Mindenkinek szól ez, aki csak a saját munkáját, szakmáját favorizálja. Be kell végre látnunk, hogy a huszadik században az egész világról tudomást kell vennünk, hogy megértjük, — s megértessük másokkal.

G. R.

Közelképek kubai küldötteinkről

Dobos Katalin

A főiskola Április 4. úti gyakorlójának labirintusában találok meg. Műszaki tanszék — Dobos Katalin tanársegéd.

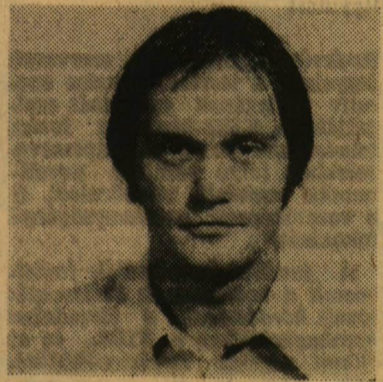
Tudod, el sem hiszem, hogy éppen engem választottak, s főként az ért váratlanul, hogy a KISZ KB javaslata alapján juthatok a VIT-re. Rendkívül nagy megtisztelés ez számomra. Az igaz, sok munka előzte meg. Már a Radnóti gimnázium KISZ-szervezetében is aktívan dolgoztam, mint vezetői tag. Az egyetemen negyedéves koromban a munkáspártisztagok származású gyerekek korrepetálását nagy kedvvel végeztem, hisz ez számomra mind pedagógiai, mind szakmai tapasztalataim növekedését jelentette. Arról nem is beszélve, milyen jó érzés az, ha úgy érezzük, másokért tettünk valamit. Ezzel a munkával érdemeltem ki, hogy első ízben nemzetközi építőtábor vezetője lehettem az NSZK-ban.

Ez rendkívül érdekes munka volt. Nemcsak irányítási, de szervezési feladatokat is el kellett látnom. Az ott szervezett táborokban ugyanis az élemezéstől a diákok szórakoztatásáig mindent a táborvezetőnek kell megszerveznie. Tárgyalni a polgármesterrel, a munkaadókkal és per-cze, a munkavállalókkal is. Nagyon sok érdekes emberrel találkoztam ezekben a táborokban, mert az első meghívást még négy követte. Vizsgázhattam magam és mások előtt emberismeretből, pedagógiából.

1972 óta a főiskolán KISZ-patronáló tanárként szeretnék a diákok javára tenni. Ezért az utóbbi időben az ifjúságpolitika felé orientálódtam. Elvégeztem az ifjúságpolitikai speciálképzé-umot, jelenleg filozófia szakosítóra járok. A tanszék alapszerve-zete — a Műszaki alapszervezet — igen jó kollektíva, olyan, ahol remekül lehet dolgozni. Az alapszervezetben végzett tevékenységem rendkívül előnyös tanári- és pártmunkában, 1975 óta ugyanis párttag vagyok.

Kubáról már minden fel-lelhető szakirodalmat beszereztem, s ezek egy részét már tanulmányoztam is. Különösen érdekel az ottani népzene, ezért fényképező-gépem mellé a magnómat is be-csomagoltam utipogászsombá. Elsősorban a VIT légköre izgat! Hogyan alakul ki barátság a résztvevők között, hogyan véle-kednek különböző országok fiataljai az aktuális politikai nézete-kről — és hogy hű maradjanak önmagukhoz — milyen tapasz-talatokkal bírnak az építőtáborok szervezésében.

Dobos Katalin 1977-ben Kiváló Ifjúsági Vezető kitüntetést ka-pott.

Csernus Sándor

Tudom, hogy mindig elfoglalt, mindig rohan. Ő az, akit mindig keresnek. Kezében telefonkagyló és idegesen topog. Tegnap — mikor megbeszéltük a találko-zót — megigértém, csak pár per-cig zavarom. Amit kérdezni aka-rok, nem sok, őt magát pedig nem nagyon kell bemutatni. So-kan ismerik Csernus Sándort, a JATE KISZ-bizottságának titká-rát. Van aki még hallgató korá-ból, hisz nemrégben, 1975-ben vég-zett francia-történelem szakon. Van, aki még az Egyetemi Könyvtárból, mert tanulmányai befejezése után itt dolgozott.

Ha arról akarsz faggatni, hogyan kerülök én a VIT-re, már is le kell szögezmem, nem „sa-ját” érdemeimért. En a VIT-en a JATE KISZ-tagságát képvis-elem, mivel elnyertük a KISZ KB vándorzászlaját. Ez a kitüntetés kollektív munka eredménye, illő lenne hát, hogy minél többen je-len legyünk a baráti találkozón. A keretlétszám azonban szűk, így esett a titkárra a választás.

Beszélg mégis magadról, hisz úgy tudom, elismerésekben gaz-dag KISZ-es múlt van már mö-götted!

Hát igen! A Radnóti Miklós gimnáziumban érettségiztem 1968-ban, s már addig is több KISZ vezetői megbízást kaptam. Az egyetemen először kari, majd egyetemi agitpropos lettem. 1974-óta vagyok párttag. 1977-ben a JATE KISZ-bizottság titkárává választották. Munkámat mindig igyekeztem a legjobban végezni, mégis váratlanul ért a hír, 1975-ben, hogy megkapom a KISZ KB Dicsérető Oklevéletét. Valószínű, hogy a későbbiekben sem csalo-dtak bennem, egy évvel később 1976-ban a Kiváló Ifjúsági Vezető kitüntetéssel jutalmaztak. Ez a megbízás számomra újabb öröm, nemcsak azért, mert biz-nak bennem, de bizonyára öri-ásai élmény lesz, hogy végre meg-ismerhetem azoknak a kubai di-ákoknak a hazáját, akik nálunk tanulnak, akikkel már sikerült itt is jó barátságot kötni. Termé-szetesen elképzelhető, hogy ezen a demonstráción újabb barátság-ok szövődnek majd. Örülnek, ha sikerülne egyetemünk külkapo-colatait bővítenem.

Hogyan készülsz az utazás-ra?

Jaj, ne is említse! Alig jut időm az olvasásra, a jövő héten doktrálok. Ennek ellenére, sze-retném, ha sikerülne minden fontos ismeretet elsajátítanom erről az országról. Történelmet elég jól ismerem, emellett kép-zőművészetre, no meg tempera-mentumok zenéjére vagyok kí-váncsi.

Ádám Edit

Szia, épp hogy ideértem! Tudod, most irásbeliztem angol-ból, nem tudtam előbb jönni! Szóval, kubai utazásomról beszél-gessünk? Képzeld, épp a múlt-ból rohantam a megyei KISZ-bi-zottság ülésére, ahol barátaim már gratuláltak. Először nem tudtam mihez, aztán elém tettek a kubai VIT-re utazók névsorát, köztük az enyém: Ádám Edit, IV. éves orvostanhallgató.

Nem nehéz kitalálni, mivel érdemelte ki ezt a megtisztelte-t. A Tomörkényi gimnázium-ban már az első évben alapszer-vi titkár, később az iskola csücs-vezetőségében látja el a titkári teendőket. Tízennyolc évesen, 1973-ban elnyeri a KISZ KB Dic-sérető Oklevéletét. Felvételizik az Orvostudományi Egyetemre, de helyhiány miatt elutasítják. Mun-ka következik, majd sikeres fel-vételi. S aztán?

Megint egy fejesugrás, hisz mindjárt az első évben alapszer-vi titkár lettem. A második év-ben kari szervező titkárként dol-goztam, harmadévtől pedig mint egyetemi szervezőtitkár. 1977 óta a megyei KISZ-bizottságban kép-veilem egyetemünk fiatalosságát.

Minu egyetemi szervező ti-tkárnak, mi volt a legnehezebb és legfontosabb feladat számod-ra?

A társadalmi munkák szer-vezése. Itt a SZOTE-n erre évek óta nem volt idő, kedv, energia. Az utóbbi két évben aztán min-ta kicsit előbbre léptünk volna. Sőt, az idén mi szervezünk építő-táborot az orvosegyetemek számá-ra.

Nézem az energikus mozdula-tokat, a biztató, mosolygó arcot.

Tudod nálam a munka belső kényszer. Eleinte voltak nehézsé-gaink is, nem tudtam jól beosz-tani az időmet. Most „öreg ko-romra” kialakítottam egy szerve-zési munkacsoportot, s a csoport tagjaival közösen már könnyeb-ben látjuk el a ránk háruló fel-adatokat.

Szűleid hogyan fogadták a hírt, hogy küldött leszel a VIT-en?

Rettenesen oda voltak! Egyrészt az örömtől, másrészt az aggodalomtól. Mindketten Bor-dányban tanítanak, s valószínű-leg közülük örökölttem a mozgalmi-venát. Édesanyám már mindent elolvastott, minden térképet és földgömböt átböngészett. Na per-se, én is készülök az útra! A városi VIT-vetélkedőn részt vet-tem az évfolyamtársaimmal, és mint csapattag, sikerült alaposan felkészülnöm. Pedig, akkor még nem is sejtettem, hogy kimehe-tek. Remélhetőleg nyelvi problé-mám nem lesznek, németül és angolul beszélek. GRÓF ROZA

A fotópályázaton díjat nyert főiskolai hallgató, Takács István képe: Egy csepp ta-vasz

Akadémiai tisztség

A Magyar Tudományos Akadé-mia 138. közgyűlésén az Akadé-mia elnökségének tagjává vá-lasztotta Szókefalvi-Nagy Béla akadémikust, a JATE tanszékve-zető egyetemi tanárát.

Kutatócsoport

A József Attila Tudomány-egyetem Űj- és legújabbkori Tör-téneti Tanszékének kezdeménye-zésére, s oktatóinak részvételével nemzetiségi kutatócsoport alakult Kecskeméten, ami a Bács-Kiskun megyében élő, nem magyar anya-nyelvű lakosság történetének fel-dolgozására vállalkozik. A ta-nulmányok első kötete várhatóan ez év végére készül el.

Lodz-i látogatás

Szegedről május 10-én néhány napos látogatásra Lodzba utazott a JATE delegációja. A küldöttség tagjai voltak dr. Rácz János ok-tatási rektorhelyettes, dr. Nagy Lajos egyetemi tanár, dr. Haran-gozó József, a JATE szakszerve-zeti bizottságának titkára, Papp István, az egyetemi pártszervezet végrehajtó bizottságának tagja és Bertalan Ákos, az Oktatói-Dol-gozó KISZ-szervezet titkára. Utazásuk célja az volt, hogy fej-lesszék és bővítsék a lodzi test-vegyetemmel fennálló kapoco-latokat.

A két egyetem közötti együtt-működés alapján látogatott má-jus közepén Lodzba a JATE nép-tánc csoportja is. A 35 főből álló

együttest dr. Simonsics János közművelődési főelőadó vezette.

Rövid ott-tartózkodásuk során másfél órás műsorösszeállítás mutattak be lodzi barátainknak. Az előadást nagy érdeklődés fo-gadta, hisz nemcsak a dunántúli, felső-tisza vidéki táncokkal is-merkedhettek meg a nézők, ha-nem az erdélyi magyar és román motívumokkal is. A táncokat fel-váltó zenei blokkok pedig néhán-y taktus erejéig izelítők adtak nép-zenénk tárházából. A szegedieik számára szervezett programok közt szerepelt a testvegyetem néptáncosainak próbáján való részvétel is. Itt a gyakorlatban leshették el egymás mozdulatait, sajátíthatták el az alapvető mo-tívumokat.

Három fiatal művész*

Három kiállító művésznk egyik kiemelkedő mesterével, Vinkler Lászlóval sokat beszélgettem alkotói problémákról. Ő hangoztat-ta többször, hogy ennek az új nemzedéknek — amelyikhez Ba-kacsi Lajos, Pataj Miklós és Sin-kó János tartozik — módja volt — és van — arra, hogy szabadon, szellemi béktyóktól mentesen ala-kíthassák ki az ő új élethelyze-tükhöz mért új alkotói módsze-rüket. Anélkül, hogy a hagyo-mány meggyalázói lennének. Hi-szen minden idők legjobb művé-szi teljesítményeiben mindig meg-volt az anyag, az eszköz és az in-dulat egysége, s ez az ő művésze-tüknek is jellemzője.

Ennek az egységnek az érve-nyesítésére — jobb kort el nem lehet képzelni, mint épp ezt a kort, amelyik a lét és a tudat összefüggéseit kényszerít boncol-gatni, a lét primér voltának hang-súlyozásával.

Csakhogy az Anyag, a Lét nem oly egyszerű, mint ahogyan azt a XX. századig vélte az emberiség. A külső világot érzékelő műszer, a szem — nem elég a belső vi-lág, a tudat, az agy törvényszé-rűségének felmérésére és művé-szi hűfokok történő kivetésére.

Három fiatal művészünk egy korábbi kiállítás katalógusában azt vallotta: „Szeretnénk, ha má-soknak is tetszene mindaz, ami-re mi rácsodálkozunk.” Nos, vi-lágos dolog — képeik láttán — hogy a Létre, a való világra cso-dálkoznak rá mindhármán. Am a való világ szférája nálunk már kozmikus távalhatott. Mind a mikro- mind a makrokozmosz ha-tárai — hála a csodálatos emberi agynak — végtelenné szélesedtek.

Bakacsi Lajos, a felfedezett belső világ filozófusa — ezt min-den művészi eszközzel hangsü-lyozza is. Mintha Bakacsi min-denmod arra terelné figyelmün-ket — erőt sugárzón szuggesztív tus-vonaljaival — hogy pl. a ten-ger nem csupán az emberi szem látóképességébe befogadható, ön-magában is borzongatóan má-

gasztos látvány. — hanem a Ten-ger — nagy „T”-vel, jelképesen is a Lét és Anyag összefeszülése; kozmikus nőtettet, titokzatos Erő. A tenger — figyelmeztet Ba-kacsi — az emberi benső világ vibráló ezerarcúsága — és sum-mázata. Épp ezért bonyolultabb a pusztá látvány. Olyan, ami-lyennek Hérakleitosz látja; aki ezeket a csodálatos sorokat írta: „A tengervíz a legtisztább — és egyben a legtisztátalanabb. A ha-lak számára íható és maga a me-nekvés — az ember számára iha-tatlan és maga a halál.” — E grafikai is ezt sugallják. Azt, hogy a benső világ szférái bo-nyolultak, ellentmondások — de nem megoldhatatlan a rejte-lyük. Csak rendet kell teremteni benne... Az elmúlás; a halál e-len — a rendszeretés a legjobb orvosság.

Háromjuk közül Pataj művé-szete a leglíraibb. Mintha lehél-letfinom, lebegő felületeivel — verseket mondana. A vissza-visz-zatérő ablakmótvium elárulja gazdag érzésvilágát, a külső és belső igazságokon való rokon-szenves, meditativ szemlélődését. Gyöngyházfényű képei az ecset költőjévé avatják Patajt. Az Enteriőr, a Tanya rom, az Adria cí-mű alkotásain a való anyag po-éziássá lényegítése, sőt légyésítésé dominál. Színeinek tündöklése — egy bensőséges ragyogású világ varázslatosan szép vallomása.

Sinkó János új alkotásain új anyaggal, új eszközökkel, ám ere-dendő mondandójával birkózik. Eredendő mondandója: „Em-ber, az atomkorunkban se feled-kezz el a harmóniáról, a zene megújító hangjáról — a játékos-ság örömeiről.” A tárgy világ és a szellem szférái határán fel-fénylő bűvös színei mintha ezt üzennék a legerőteljesebben a szemlélőnek. Sajátos, lilás-rösz-sa színes világa segítségével hárfá-ra kottázza az atomkörü ember lelkeinek legszebb melódiáit. — Nyilván sokáig zeng-visszhang-zik majd bennünk ez a zené-idézõn cizellált álomvilág.

(*Elhangzott a kiállítás meg-nyitóján a JATE-klubban.)

DER ENDBE